

LIGUSTERSTIPSPANNER

Scopula imitaria

(foto Josef Hlasek / Buiten-beeld)

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

De Ligusterstipspanner is een goed herkenbare vaalgele spannersoort (Geometridae). Het is een nachtvlinder met drie fijne donkere dwarslijnen op de voorvleugel (lengte: 13-15 mm). De middelste dwarslijn vertoont meestal een donkere schaduw aan de buitenkant en is licht gebogen; zowel de dwarslijn als de schaduw lopen door over de achtervleugel. Op alle vleugels bevindt zich een zwarte middenstip. De vleugels hebben in de achterrand een duidelijke punt; op de achtervleugel is deze sterker aanwezig dan op de voorvleugel.

Ecologie

De vlinder vliegt in twee generaties van begin juni tot half september. De vlinders kunnen overdag rustend worden waargenomen. De soort overwintert als rups op de waardplant, maar eet tijdens milde dagen in de winter gewoon door en verpopt zich in de strooisellaag.

Biotoopvereisten

Als je de biotoopvereisten van deze stipspanner bekijkt, komt duidelijk een licht thermofiel karakter naar voren. Bij ons is het eerder een soort van bosranden en open plekken in bos of vrij intensief omhaagde tuinen. Waardplanten zijn vooral Wilde liguster, maar ook Haagliguster.

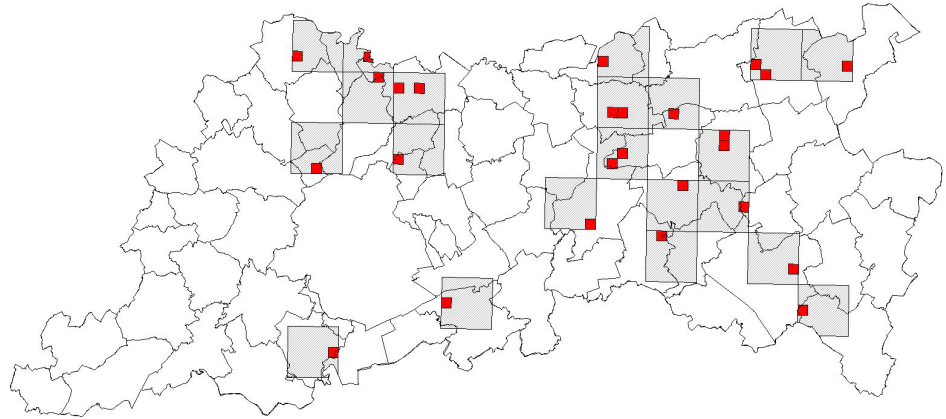
S76

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

De Ligusterstipspanner komt verspreid over het hele land voor maar is toch geen algemene soort. Dat geldt ook voor de provincie Vlaams-Brabant. De meeste waarnemingen komen uit de streek ten noorden van Brussel en Leuven evenals ten oosten van Brussel. De huidige verspreiding toont een (beperkte) associatie met de openheid van het landschap. Daarnaast wordt aangenomen dat de verspreidingsgegevens ook de inventarisatie-inspanningen reflecteren. De waardplant van de soort, de Wilde liguster, is in Vlaams-Brabant ruimer verspreid in het zuiden van de provincie, met net iets rijkere gronden, dan in het noorden.

Inventarisatieonderzoeken

Lokale nachtvlinderinventarisaties

Knel- en aandachtspunten

- Een veranderd landgebruik leidt tot een meer monotone leefomgeving. Dit komt o.m. tot uiting in het verdwijnen van traditionele hagen zoals ligusterhagen.

Overzicht maatregelen

- S76.1. Behoud van een kleinschalig cultuurlandschap
- S76.2. Verhogen van de structuurvariatie
- S76.3. Aanplanting van ligusterhagen

Soortgerichte maatregelen

S76.1. Behoud van een kleinschalig cultuurlandschap

In een studie werd de Ligusterstipspanner gevonden op diverse ruigten en rijk ontwikkelde landbouwpercelen, met een gegeneraliseerde voedselvoorkeur. De ontwikkeling van een rijk en gediversifieerd agrarisch landschap (met veel "verlaten" ruigten en de aanwezigheid van ligusterhagen, komt de ontwikkeling van deze soort ten goede.

S76.2. Verhogen van de structuurvariatie

Voor het behoud van deze soorten, is voornamelijk de verhoging van het aandeel semi-natuurlijke en verlaten vegetatiestukken belangrijk. Hoewel dergelijke biotopen slechts weinig habitatspecialisten herbergen, zijn ze belangrijk als stapsteen en/of corridor.

S76.3. Aanplanting van ligusterhagen

Omdat diverse ligustersoorten waardplant zijn, is de aanplanting van Wilde liguster in hagen of houtkanten aan te bevelen. Deze struiksoort kan zich uitstekend handhaven in gemengde hagen (o.a. met Meidoorn, Vuilboom, Gele kornoelje, Wegedoorn en Sleedoorn, maar ook Gewone es) en is ook uitermate geschikt voor haagbeplantingen rondom erven. Ligusterhagen komen ook tal van andere nachtvlindersoorten ten goede waaronder de Ligusterpijlstaart. Ligusterhagen zijn gemakkelijk te snoeien maar

om bloemen en vruchten te verkrijgen, moet hiermee tot in het najaar worden gewacht. Om meer variatie te verkrijgen en de blijvende aanwezigheid van nachtvlinders te verzekeren, is het wenselijk om delen te laten uitgroeien of niet jaarlijks te snoeien. Afhankelijk van de temperatuur behoudt de struik in de winter zijn bladeren.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst perceelrandenbeheer
- Beheerovereenkomst aanplanten en onderhouden van houtige kleine landschapselementen
- Beheerovereenkomst onderhouden van bestaande houtige kleine landschapselementen

Lopende initiatieven

- In Nederland vindt jaarlijks de "Nationale NachtvlinderNacht" plaats. Dit evenement loopt al enkele jaren op initiatief van de Vlinderstichting in samenwerking met de werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland (European Invertebrate Survey). Gelijkaardige nachtvlinderinventarisaties vinden ook in Vlaanderen plaats maar worden enkel lokaal en niet landelijk gereorganiseerd. Nachtvlinderavonden kunnen worden aangevraagd bij Natuurpunt Educatie (www.natuureducatie.be).

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

Nachtvangsten

Inventarisatie kan best gebeuren d.m.v. nachtvangsten met behulp van (kwik)lampen.

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Maes D. (2004). The use of indicator species in nature management and policy making. The case of invertebrates in Flanders (Northern Belgium). 295 p.
- Scalercio S., Iannotta N. & Brandmayr P. (2007). The role of semi-natural and abandoned vegetation patches in sustaining lepidopteran diversity in an organic olive orchard. Bulletin of Insectology 60(1): 13-22.
- Van Dyck H., Maes D. & Bricchau I. (2001). Toepassen van een multi-soortenbenadering bij planning en evaluatie in het Vlaamse natuurbehoud. Rapport Universiteit Antwerpen (in opdracht van Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Natuur). Wilrijk. 90 p.
- Waring P. & Townsend M. (2006). Nachtvlinders. Veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten. Tirion. 415 p.

Websites

geen

Folders

- De Vlinderstichting. Dagvlinder of nachtvlinder? 1 p.

Advies

- Vlinderwerkgroep Natuurpunt

S76

